

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare, lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare och 4 § i lagen om vikariehjälp för renskötare

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare, lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare och lagen om vikariehjälp för renskötare ändras.

Med anledning av de ändringar i arbetspensionssystemet som träder i kraft vid ingången av 2017 föreslås det i propositionen att den nya arbetslivspensionen ska vara en sådan förmån som utgör hinder för möjligheten till avbytar-service för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare samt för möjligheten till vikariehjälp för renskötare.

Det föreslås också att det till lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare och lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare i fråga om avbytar-service som ordnas av en lokal enhet fogas bestämmelser om arbetsledningen och om avbytarnas säkerhet i arbetet samt övervakningen av den. I den sistnämnda lagen föreslås också en bestämmelse om en tidsfrist för förslaget till tidpunkten för semester.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Avbytar-serviceförmåner för lantbruksföretagare	3
1.2 Avbytar-serviceförmåner för pälsdjursuppfödare	3
1.3 Vikariehjälp för renskötare	4
1.4 Verkställigheten av avbytar-service	4
1.5 Finansiering	5
1.6 Bedömning av nuläget	5
Reformen av arbetspensionssystemet	6
Arbetsledning och säkerheten i arbete för avbytare	6
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	7
2.1 Syften	7
Arbetspensionsreformen	7
Arbetarskydd och arbetsledning	8
De viktigaste förslagen	8
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	9
3.1 Ekonomiska konsekvenser	9
3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet	9
3.3 Konsekvenser för serviceanvändarna	9
3.4 Konsekvenser för avbytare	10
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
4.1 Beredningsskeden	10
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats	10
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	11
DETALJMOTIVERING	11
1 LAGFÖRSLAG	11
1.1 Lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare	11
1.2 Lag om avbytar-service för pälsdjursuppfödare	13
1.3 Lagen om vikariehjälp för renskötare	14
2 IKRAFTTRÄDANDE	14
LAGFÖRSLAG	15
1. Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare	15
2. Lag om ändring av lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare	17
3. Lag om ändring av 4 § i lagen om vikariehjälp för renskötare	19
BILAGA	20
PARALLELLTEXT	20
1. Lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare	20
2. Lag om ändring av lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare	23
3. Lag om ändring av 4 § i lagen om vikariehjälp för renskötare	26

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Avbytar-serviceförmåner för lantbruksföretagare

Enligt lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996) har en lantbruksföretagare som bedriver husdjursproduktion som huvudsyssla rätt till 26 dagar semester per år. En förutsättning för att få avbytar-service är att lantbruksföretagaren i regel omfattas av den så kallade obligatoriska LFöPL-försäkringen enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), att det är fråga om ett mikroföretag eller ett litet eller medelstort företag och att husdjursproduktionen omfattar minst sex sådana husdjursenheter som fastställts genom förordning. Vid tidpunkten för avbytar-tjänsten kan lantbruksföretagaren inte få vissa pensioner som utgör hinder, det får inte vara ett företag som har svårigheter eller ett företag som har ett obetalt återbetalningskrav utfärdat av kommissionen.

En lantbruksföretagare som bedriver husdjursproduktion har rätt till vikariehjälp då han eller hon av en tillfällig orsak som föreskrivs i lagen inte har möjlighet att sköta de nödvändiga göromål som hör till skötseln av företaget. Grunderna för vikariehjälp är

- arbetsoförmåga som föranletts av sjukdom eller olycksfall,
- medicinsk rehabilitering enligt läkarordination eller lag,
- verksamhet som avser att bevara arbetsförmågan,
- vård och rehabilitering av ett sjukt barn,
- graviditet och förlossning samt vård av barn och adoptivbarn,
- vård av ett barn som inte har fyllt 3 år,
- bevaringstjänst och civiltjänst samt repetitionsövningar och kompletterande tjänstgöring,
- anhörigs död och begravning samt
- organisering av företagsverksamheten.

I lagen fastställs maximitiden för vikariehjälp i fråga om respektive grund.

I lagen och förordningen ingår bestämmelser om hur avbytar-dagarnas längd bestäms.

Semestern är avgiftsfri och av den som får vikariehjälp tas det ut en timavgift för vikariehjälp. Avgiften för vikariehjälp består av en grunddel på tre euro samt en inkomstrelaterad del, som bestäms enligt FöPL-arbetsinkomsten för den som får vikariehjälp. När timavgiften bestäms divideras arbetsinkomsten med 5400. I vissa fall påverkas avgiftens storlek av det på vilken grund vikariehjälp har fått. Om vikariehjälp lämnas på grund av moderskapspenning, tas avgiften ut sänkt med 50 procent. Om den som får vikariehjälp har löne- eller företagareinkomst på grund av arbete utanför gården, tas avgiften ut förhöjd med 50 procent. Samma gäller om grunden för vikariehjälp är vård av ett barn som inte fyllt 3 år. För vikariehjälp på grund av organisering av företagsverksamheten tas en fast avgift ut per timme, dvs. 13,50 euro per timme enligt nivån 2016. Understödd avgiftsbelagd avbytarhjälp kan lämnas lantbruksföretagare som har rätt till semester. Tjänstens maximala omfattning är 120 timmar per kalenderår. År 2016 är avgiften 13,75 euro per timme. Avbytarhjälp kan också lämnas enligt den så kallade principen om full ersättning. Avgiften för tjänsten är 35 euro per timme 2016.

1.2 Avbytar-serviceförmåner för pälsdjursuppfödare

Enligt lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare (1264/2009) ordnas för pälsdjursuppfödare avbytar-service för semester avgiftsfritt och extraledighet mot en avgift inom ramen för

ett anslag som anvisas i statsbudgeten. Villkor för avbytar-service är att pålsdjursuppfödaren har haft i lagen om pension för företagare (1272/2006) avsedd så kallad obligatorisk försäkring i minst fyra månader, att det är fråga om ett litet eller medelstort företag och att pålsfarmen omfattar minst sex djurenheter. Vid tidpunkten för avbyttjänsten kan pålsdjursuppfödaren inte få vissa pensioner som utgör hinder, det får inte vara ett företag som har svårigheter eller ett företag som har ett obetalt återbetalningskrav utfärdat av kommissionen. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer kalenderårsvis maximiantalet semesterdagar och extraledighetstimmar per pålsdjursuppfödare. År 2016 är den maximala semestern 18 dagar och extraledigheten 120 timmar. Avbyttarservice som lämnas för semester är avgiftsfri, men för extraledighet tas det ut en avgift som 2016 är 6,50 euro per timme.

1.3 Vikariehjälp för renskötare

Enligt lagen om vikariehjälp för renskötare (1238/2014) ersätts kostnaderna för den vikariehjälp som renskötaren själv ordnat inom ramen för ett anslag i statsbudgeten i enlighet med den lagen. Ett villkor är att renskötaren ensam eller tillsammans med en person under 18 år som är släkt med renskötaren i rakt nedstigande led och som varaktigt lever i renskötarens hushåll äger minst 50 i 5 § i renskötsellagen (848/1990) avsedda inräknade renar. Dessutom krävs det att renskötaren är skyldig att teckna en försäkring enligt 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare och att han eller hon antingen har en sådan försäkring eller har lämnat in ansökan om en sådan försäkring. Vid verkställigheten av lagen tillämpas dessutom kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn). En renskötare kan få vikariehjälp om behovet av vikariehjälp orsakats av renskötarens arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. Vid tidpunkten för vikariehjälpen kan renskötaren inte få vissa pensioner som utgör hinder. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer det maximala antalet timmar vikariehjälp för respektive renskötare under ett kalenderår. År 2016 är det maximala antalet 170 timmar.

1.4 Verkställigheten av avbyttarservice

Den allmänna ledningen, styrningen och övervakningen av avbyttarservicen ankommer på social- och hälsovårdsministeriet. Ansvar för verkställigheten av serviceverksamheten ankommer på Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt (LPA).

När det gäller renskötarnas vikariehjälp söks hjälpen hos LPA och LPA betalar ersättningen för vikariehjälpen. Renskötaren skaffar själv vikariehjälpen av en serviceproducent som är införd i förskottsuppbörsregistret.

När det gäller avbyttarservice för lantbruksföretagare och pålsdjursuppfödare sköter LPA bl.a. ordnandet av den lokala förvaltningen. LPA ska i första hand ordna den lokala förvaltningen med hjälp av uppdragsavtal som LPA ingår med kommunerna. Den lokala enheten ska ordna avbyttarservice för lantbruksföretagare och pålsdjursuppfödare inom dess verksamhetsområde. Den lokala enheten beslutar om lämnande av avbyttarservice, om ersättningen för avbyttjänst som en företagare själv ordnar och om uppbörd av kundavgifter. Omprövning av den lokala enhetens beslut kan begäras hos LPA. Ändring i beslut av LPA får sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen.

Den lokala enheten kan ordna service genom att anlita avbyttare som är i dess tjänst eller köpa tjänster av en offentlig eller privat serviceproducent. På de lokala enheternas personal i arbets-

avtalsförhållande tillämpas det allmänna kommunala tjänste- och arbetskollektivavtalet. Det innehåller specialföreskrifter om avbytare som gäller bland annat ordinarie arbetstid, mer- och övertidsarbete, beredskap, fritid per vecka och dygnsvila, inplacering av arbetstiden samt ersättning för resekostnader.

Lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare har rätt att välja huruvida de på sin gård använder avbytar-service som den lokala enheten ordnar eller om företagarna själva ordnar avbyttjänst, varvid den lokala enheten betalar ersättning till tjänsteproducenten för de kostnader som avbyttjänsten orsakar. Avbytar-service som den lokala enheten ordnar är förenad med vissa begränsningar som syftar till att säkerställa att avbyttarbetet kan genomföras så kostnadseffektivt som möjligt. Merparten av lantbruksföretagarna (91 %) använder numera avbytar-service som den lokala enheten ordnar. Majoriteten av pälsdjursuppfödarna (88 %) ordnar själva avbyttjänst.

1.5 Finansiering

LPA ersätter de lokala enheterna för de nettokostnader som avbytar-service enligt lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare och lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare orsakar och som med avseende på en ändamålsenlig skötsel av verksamheten kan anses nödvändiga. Sådana kostnader är bland annat kostnaderna för avbytarnas lön och kompletterande fackutbildning, kostnaderna för avbytar-service som den lokala enheten köpt, ersättningar för själv ordnad avbyttjänst samt skadestånd som anknyter till skötseln av uppgifter enligt lagen.

I fråga om avbytar-service för lantbruksföretagare betalas ersättningen av ett anslag i statsbudgeten. LPA ersätter de lokala enheterna för kostnaderna för avbytar-service för pälsdjursuppfödare inom ramen för ett tvåårigt överföringsanslag som anvisats i statsbudgeten. LPA betalar ersättning till serviceproducenten enligt systemet med vikariehjälp för renskötare inom ramen för ett tvåårigt överföringsanslag som anvisats i statsbudgeten.

För kostnaderna för lokalförvaltningen får de lokala enheterna av LPA en statlig ersättning som bestäms på kalkylmässiga grunder och som betalas av ett fast anslag i statsbudgeten. Anslaget fördelas mellan de lokala enheterna i regel enligt antalet avbytta dagar inom respektive lokal enhets verksamhetsområde.

LPA betalas en skälig ersättning av statens medel för de förvaltningskostnader som skötseln av avbytaruppgiften orsakat.

1.6 Bedömning av nuläget

Genom lag om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1663/2015) och lag om ändring av lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare (1664/2015) harmoniserades de finländska avbyttssystemen för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare med Europeiska unionens lagstiftning. Genom lagändringarna eftersträvades också årliga kostnadsinsparingar på 20 miljoner euro i enlighet med statsminister Sipiläs regeringsprogram. Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2016.

Vikariehjälp för renskötare blev bestående från början av 2015 och anpassades till Europeiska unionens lagstiftning.

Reformen av arbetspensionssystemet

Reformen av arbetspensionssystemet träder i kraft den 1 januari 2017. Målet med reformen är bl.a. att höja den genomsnittliga åldern för pensionering och förlänga arbetskarriären. Genom reformen ändras arbetspensionsförmånerna. I arbetspensionslagarna införs bl.a. en ny partiell förtida ålderspension i stället för deltidspension samt arbetslivspension som en ny pensionsform. Arbetslivspensionen innebär att en person som under sitt arbetsliv har arbetat länge, minst 38 år, i ett arbete som är ansträngande och slitsamt kan gå i pension före den lägsta åldern för ålderspension. Arbetslivspensionen kan beviljas 63-åringar som har nedsatt arbetsförmåga, men som inte uppfyller kriterierna för full invalidpension.

För närvarande krävs det för avbytar-service enligt lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare i regel att lantbruksföretagaren inte får full invalidpension som beviljats tills vidare eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller olycksfallspension som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), och som har beviljats på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959).

Pälsdjursuppfödare och renskötare får inte vid tidpunkten för avbytar-tjänsten få full invalidpension som beviljats tills vidare enligt en lag som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension.

Arbetsledning och säkerheten i arbete för avbytare

Enligt 2 kap. 3 § i arbetsavtalslagen (55/2001) ska arbetsgivaren sörja för arbetarskyddet i syfte att skydda arbetstagarna mot olycksfall och hälsorisker enligt vad som bestäms i arbetarskyddslagen (738/2002). I 2 kap. i arbetarskyddslagen föreskrivs det om arbetsgivarens allmänna skyldigheter. Arbetsgivaren är skyldig att genom nödvändiga åtgärder sörja för arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet. I detta syfte ska arbetsgivaren beakta omständigheter som hänför sig till arbetet, arbetsförhållandena och arbetsmiljön i övrigt samt till arbetstagarens personliga förutsättningar. Arbetsgivaren ska dessutom fortgående ge akt på arbetsmiljön, arbetsklimatet och säkerheten hos arbetssätten. Arbetsgivaren ska också ge akt på de vidtagna åtgärdernas inverkan på säkerheten och hälsan i arbetet. Arbetsgivaren är skyldig att utreda, identifiera och bedöma riskerna i arbetet. Arbetarskyddslagen fastställer arbetsgivarens skyldighet att ge arbetstagarna undervisning och handledning och tillhandahålla arbetstagarna personlig skyddsutrustning, hjälpmedel och andra anordningar. Med tanke på arbetarskyddet är utgångspunkten att arbetsgivaren ska vara medveten om de fysiska och mentala riskerna och olägenheterna i sin verksamhet.

Också arbetstagaren har skyldigheter när det gäller arbetarskyddet. Enligt 3 kap. 2 § i arbetsavtalslagen ska arbetstagaren iaktta den försiktighet och aktsamhet som arbetsuppgifterna och arbetsförhållandena förutsätter samt med till buds stående medel sörja för såväl sin egen som de andra arbetstagarnas säkerhet på arbetsplatsen. Dessutom ska arbetstagaren till arbetsgivaren anmäla sådana fel och brister i konstruktioner, maskiner, anordningar samt arbets- och skyddsredskap som han eller hon observerat och som kan medföra risk för olycksfall eller sjukdom.

Enligt den gällande förordningen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1333/1996) ska lantbruksföretagaren och den lokala enheten samarbeta för att verkställa arbetarskyddet i avbytararbetet. Dessutom ska en lantbruksföretagare innan han eller hon börjar sin semester

sörja för att gårdsbruksenheten jämte de maskiner och anläggningar som behövs i avbytararbetet uppfyller de krav som skyddet i arbete ställer samt ge avbytarens anvisningar om användningen av maskinerna och anläggningarna.

Då den lokala enheten ordnar avbytar-service ankommer de skyldigheter som hänför sig till arbetstagarernas arbetarskydd på den lokala enheten eller i köptjänstsituationer på någon annan arbetsgivare för avbytarens. I praktiken har enskilda fall förekommit där det i säkerheten i arbetet inom ett lantbruksföretag har konstaterats brister som inverkar på avbytararbetet och som inte har avhjälpits trots den lokala enhetens uppmaning. Bristerna i säkerheten i arbetet har t.ex. kunnat gälla användningen av maskiner och anläggningar, fysisk belastning eller hot som riktats mot avbytarens samt underlåtande att anmäla sjukdomar som kan smitta från djur till människa. Det har också förekommit situationer där lantbruksföretagaren inte har gett sitt samtycke till sådana besök på gården som hänfört sig till arbetarskydd.

I praktiken har enstaka situationer förekommit där den lokala enheten har vägrat ordna avbytar-service med hänvisning till brister i säkerheten i arbete inom lantbruksföretaget. Lantbruksföretagaren kan i en sådan situation föra saken till domstol och kräva skadestånd. Den lokala enheten kan bli straffrättsligt ansvarig eller skadeståndsskyldig om den inte kan övervaka och säkerställa avbytarens säkerhet i arbetet vid lantbruksföretaget. De ersättningar som den lokala enheten ska betala kan vara mycket stora, och i framtiden kan det uppkomma fler sådana situationer om inte den lokala enhetens tillsynsskyldigheter- och rättigheter i fråga om arbetarskyddet klarläggs.

Då en lokal enhet ordnar avbytar-service är det fortfarande den lokala enheten som har arbetsgivarens arbetsledarrätt, och i köptjänstsituationer någon annan arbetsgivare för avbytarens. En representant för den lokala enheten, eller i en köptjänstsituation en annan arbetsgivare för avbytarens, kan därför behöva besöka gården i situationer som hänför sig till arbetsledning. Behovet av besök kan uppkomma vid planeringen av avbytar-service, t.ex. då det ska fastställas när en avbytar-dag ska inledas eller avslutas eller då avbytarens uppgifter ska bestämmas. Också andra omständigheter som hänför sig till arbetsledningen och ordnandet av avbytar-service, t.ex. faktorer som gäller avbytarens yrkesskicklighet, kan innebära att det behövs besök på lantbruksföretaget under tiden för den avbytar-service som ordnas av den lokala enheten.

I praktiken har det förekommit några situationer där en lantbruksföretagare har vägrat låta kommunens representant besöka avbytarens på gården i arbetsledningsärenden. Arbetsgivaren bör dock ha möjlighet att förverkliga sin arbetsledningsrätt.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Syften

Arbetspensionsreformen

Med stöd av arbetspensionslagarna beviljas från och med den 1 januari 2017 bl.a. arbetslivspension som en ny förmån. Förhållandet till lagstiftningen om avbytar-service i fråga om förmåner som inte ingår i avbytar-servicesystemet ska regleras till den del det är fråga om förmåner som utgör hinder för mottagande av avbytar-service.

Arbetarskydd och arbetsledning

Ett mål med propositionen är att utreda de behörighetsfrågor som hänför sig till arbetarskyddstillsynen och uppdatera bestämmelserna om avbytarnas säkerhet i arbetet och tillsynen över den så att de är på den nivå som arbetarskyddslagstiftningen kräver i enlighet med riksdagens uttalande (RSv 108/2015 rd – RP 112/2015 rd). I sitt uttalande krävde riksdagen bl.a. de behörighetsfrågor som hänför sig till arbetarskyddstillsynen utreds som en del av den fullständiga omarbetningen och att bestämmelserna om avbytarnas säkerhet i arbetet och tillsynen över den uppdateras så att de är på den nivå som arbetarskyddslagstiftningen kräver. Ett mål med propositionen är också att trygga avbytarnas säkerhet i arbetet och därigenom förbättra avbytarnas säkerhet och välbefinnande i arbetet och minska antalet arbetsolycksfall. Dessutom är ett mål med propositionen att trygga rätten för både avbytarens arbetsgivare, en representant för den lokala enheten och i köpsituationer den tjänsteleverantör som fungerar som avbytarens arbetsgivare att göra sådana besök på lantbruksföretaget som hänför sig till ledningen av arbetet samt trygga rätten för en representant för den lokala enheten att besöka lantbruksföretaget när det gäller ordnandet av avbytarservicen.

De viktigaste förslagen

Med beaktande av målet med arbetslivspensionen föreslås det att arbetslivspension ska fogas till de förmåner som utgör hinder enligt lagarna om avbytarservice för lantbruksföretagare och pälsdjursuppfödare samt lagen om vikariehjälp för renskötare.

För att klargöra gränserna för den lokala enhetens och lantbruksföretagarens ansvar när det gäller avbytarservice som ordnas av en lokal enhet föreslås en bestämmelse om att lantbruksföretagaren och den lokala enheten ska samarbeta för att förverkliga säkerheten i avbytararbetet. Lantbruksföretagaren ska se till att förhållandena vid lantbruksföretaget är trygga för avbytarens innan avbytarservicen inleds samt under tiden för avbytarservicen.

När det gäller arbetsgivarens skyldigheter har representanten för den lokala enheten, och i en köptjänstsituation den serviceproducent som är avbytarens arbetsgivare, enligt förslaget rätt att göra sådana besök på lantbruksföretaget som hänför sig till ledningen av arbetet eller till kontroll av avbytarens säkerhet i arbetet. Dessutom föreslås det att den lokala enheten ska ha rätt att besöka lantbruksföretaget när det gäller ordnandet av avbytarservicen. Om inte lantbruksföretagaren tillåter sådana besök, har den lokala enheten rätt att vägra ordna avbytarservice.

Dessutom har den lokala enheten enligt förslaget rätt att vägra ordna avbytarservice i syfte att trygga och upprätthålla avbytarens arbetsförmåga i enlighet med målen för arbetarskyddslagstiftningen.

Enligt propositionen ska ett överklagbart förvaltningsbeslut fattas om vägran att ordna avbyartjänst. I fråga om motiveringen av förvaltningsbeslutet tillämpas 45 § i förvaltningslagen.

Det föreslås att en motsvarande bestämmelse tas in i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Kraven på arbetarskydd inom avbytarverksamhet som ordnas av en lokal enhet beräknas minska antalet avbytar dagar och skadeståndsyorkanden. Denna precisering av bestämmelserna beräknas medföra en årlig inbesparing på 250 000 euro. Till övriga delar har propositionen inga ekonomiska konsekvenser.

3.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

I en lokal enhet ska det finnas en ansvarsperson som förordnats att svara för förvaltningsuppgifterna samt ett nödvändigt antal andra anställda för arbetslednings- och byråuppgifter. År 2015 hade de lokala enheterna tillsammans under 300 förvaltningsanställda.

Då gränserna för den lokala enhetens och lantbruksföretagarens eller pälsdjursuppfödarens ansvar vid avbytar service som ordnas av en lokal enhet klarläggs, klarläggs sådana situationer där tillhandahållandet av servicen och avbytarens säkerhet i arbetet står i konflikt med varandra.

Med tanke på säkerheten i arbete är utgångspunkten att arbetsgivaren bör vara medveten om sina arbetstagares fysiska och mentala risker och olägenheter. Arbetsgivaren bör ha möjlighet att sörja för avbytarens säkerhet och hälsa i avbytararbetet. Den lokala enheten föreslås i fortsättningen ha möjlighet att vägra ordna avbytar service i en situation där arbetsgivaren inte tillåts besöka gården med anledning av ledningen av arbetet eller säkerheten i arbetet eller om förhållandena på lantbruksföretaget inte uppfyller de krav som ställs på säkerheten i arbetet. Detta förbättrar avbytarens säkerhet i arbetet och minskar därigenom de lokala enheternas skadeståndsrisk och risk att bli straffrättsligt ansvariga när det gäller arbetssäkerhetsförseelser.

3.3 Konsekvenser för serviceanvändarna

År 2015 fanns det sammanlagt cirka 19 800 lantbruksföretagare som var berättigade till semester och antalet avbytta semesterdagar var cirka 506 700. Vikariehjälp utnyttjades av cirka 7 800 lantbruksföretagare och antalet vikariehjälpdagar var cirka 330 600. Mest avbytar service användes på grund av arbetsoförmåga. På denna grund användes avbytar service av cirka 5 900 lantbruksföretagare. Antalet lantbruksföretagare som utnyttjade understödd avgiftsbelagd avbytarhjälp var cirka 10 300 och antalet avbytar tjänstdagar cirka 95 300. Antalet som utnyttjade så kallad helt och hållet avgiftsbelagd avbytarhjälp var cirka 600 och antalet avbytar tjänstdagar cirka 3 500.

Semester för pälsdjursuppfödare utnyttjades av cirka 630 pälsdjursuppfödare och extraledighet av cirka 420 pälsdjursuppfödare år 2015.

År 2015 utnyttjades vikariehjälp för renskötare av 122 renskötare och i medeltal 110 timmar per renskötare.

Lantbruksföretagarens och pälsdjursuppfödarens ansvar för avbytarens säkerhet i arbetet klarläggs och syns också tydligare för företagaren. Om lantbruksföretagarens eller pälsdjursuppfödarens inte kan sköta sina arbetarskyddsskyldigheter tillsammans med den lokala enheten, har han eller hon emellertid möjlighet att övergå till avbytar service som han eller hon själv ordnar.

3.4 Konsekvenser för avbytarna

År 2015 hade de lokala enheterna cirka 3 500 avbytare i arbetsavtalsförhållande som var i kraft till vidare, och av dem arbetade över hälften på deltid. Under 2015 fanns det cirka 6 700 avbytare i arbetsavtalsförhållande för viss tid. Dessutom har de lokala enheterna 2015 köpt avbytarservice av ca 500 avbytarserviceproducenter.

År 2015 producerades själv ordnad avbytarservice enligt lagen om avbytarservice för lantbruksföretagare av cirka 370 yrkesutövare och dessutom av cirka 270 andra företag eller sammanslutningar som producerar avbytarservice. Dessutom producerades själv ordnad avbytartjänst av cirka 1 120 personer i arbetsavtalsförhållande till lantbruksföretagare.

Avbytnas säkerhet i arbetet förbättras när den lokala enheten inte har skyldighet att ordna avbytarservice för en gård som inte kan sörja för avbytarens arbetssäkerhet. Detta förmodas också bidra till att öka avbytnas välbefinnande i arbetet och arbetsmotivation.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden

Propositionen bereddes som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med sakkunniga från LPA. Vid beredningen beaktades riksdagens uttalande (RSv 108/2015 rd - RP 112/2015 rd) till den del det gällde en utredning av de behörighetsfrågor som hänför sig till tillsyn över arbetarskyddet och en uppdatering av bestämmelserna om avbytnas säkerhet i arbetet och tillsynen över den så att de är på den nivå som arbetarskyddslagstiftningen kräver.

Saken behandlades i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning den 25 augusti 2016.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Yttranden om utkastet till proposition begärdes av jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt, Finlands kommunförbund, Finlands Pälsdjursuppfödarens Förbund rf, Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f, Kommunala arbetsmarknadsverket, Lantbruksavbytarna rf, Sametinget, Suomen Porosaamelaiset ry och Renbeteslagsföreningen. Det kom in 26 yttranden om utkastet till proposition. Utöver de begärda utlåtandena kom det in utlåtanden från kommuner, städer, avbytarenheter och fackorganisationer.

I utlåtandena tog man i regel ställning till bestämmelserna om säkerheten i arbete och arbetsledning och ansåg enhälligt det viktigt att de sätts i kraft. Avbytarlagstiftningen och arbetarskyddslagstiftningen upplevs för närvarande som motstridiga och arbetsgivaren kan inte alltid genomföra besök som gäller arbetsledningen eller övervaka sina arbetstagares säkerhet i arbetet på gården.

I en del av utlåtandena önskades en precisering i paragraferna om avbytarens säkerhet i arbetet och arbetsledningen så att avbytnas arbetarskyddsfullmäktige ges möjlighet att göra gårdsbesök. Dessutom önskades det att man i propositionen preciserar huruvida gårdsbesöken ska anmälas på förhand, vem som tolkar eller bedömer säkerheten i arbete eller en risk på gården

och hur betydande brist i säkerheten i arbete det ska vara fråga om för att avbytar-service ska kunna vägras, lantbruksföretagarens möjligheter att avhjälpa bristerna, möjligheten att använda avbytar-service som lantbruksföretagaren ordnar själv under den tid då den lokala enheten har grundad anledning att inte tillhandahålla tjänsten samt vägran att ordna tjänsten för viss tid eller tills vidare. Till dessa delar har motiveringen till propositionen preciserats och förtydligats. Till övriga delar understödde man i utlåtandena att arbetslivspension blir en förmån som utgör hinder för avbytar-service. I utlåtandena understöddes förslaget om att pålsdjursuppfödarna ska få komplettera och ändra tiden för semestern två månader före den tidpunkt för inledande av semestern som de meddelat i sin semesteransökan. I några utlåtanden föreslogs det att den lokala enhetens skyldighet att ordna avbytar-service skulle begränsas så att avbytar-service inte skulle ordnas under nattarbete enligt arbetstidslagen eller för uppgifter som avviker från det normala produktionssättet.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare

3 §. Tillämpningsområde. I paragrafens 1 mom. 3 punkt föreslås ett tillägg om att arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna ska vara en sådan förmån som utgör hinder för möjligheten till avbytar-service. I punkten beaktas dessutom den nya trafikförsäkringslag som träder i kraft den 1 januari 2017. I övrigt motsvarar paragrafens 1 mom. det gällande 1 mom. Förmåner som utgör hinder är också motsvarande förmåner i enlighet med de lagar som föregår de lagar som nämns i bestämmelsen. Dessa tidigare lagar är i fråga om olycksfallsförsäkring lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948) och lagen om olycksfallsförsäkring för lantbruksföretagare (1026/1981), i fråga om trafikförsäkring trafikförsäkringslagen (279/1959) och i fråga om arbetspensionslagarna de gamla arbetspensionslagarna, t.ex. lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969). Motsvarande förmåner enligt de tidigare arbetspensionslagarna utgör hinder eftersom lagen enligt lagen om införande av varje gällande arbetspensionslag också ska tillämpas på pensioner som beviljats med stöd av den tidigare lagen. Paragrafens 2—3 mom. motsvarar 2—3 mom. i den gällande 3 §.

16 §. Avbytarens säkerhet i arbetet och arbetsledning. Lantbruksavbytares yrke hör i fråga om säkerheten i arbete till ett av de farligaste yrkena. För undvikande av olyckor och arbetsrelaterade sjukdomar är det viktigt att förhållandena på den avbytta lantbruksföretagarens gård är säkra. Detta ligger även i lantbruksföretagarnas intresse. De som ansvarar för den lokala enhetens förvaltning och arbetsledning eller de som är ansvariga i köptjänstsituationer ansvarar i egenskap av arbetsgivare för avbytarens säkerhet i arbete. För närvarande har de emellertid knappt några möjligheter att inverka på säkerheten i arbetet inom lantbruksföretagen. I paragrafens 1 mom. föreslås därför bestämmelser om lantbruksföretagarens skyldighet att se till att lantbruksföretagets förhållanden uppfyller de krav som enligt arbetarskyddslagstiftningen ställs i fråga om avbytar-service innan avbytar-servicen inleds samt under tiden för avbytar-servicen. Med förhållanden avses fysiska och psykiska arbetsförhållandena och arbetssätten vid

lantbruksföretaget samt de anordningar, maskiner och arbetsmetoder som används inom avbytararbetet. Skyldigheten gäller förhållandena till den del de har betydelse för de arbeten som sköts av avbytare.

Den lokala enhetens representant eller i köptjänstsituationer någon annan arbetsgivare för avbytare eller dennes representant ska kunna följa huruvida skyldigheten enligt 1 mom. uppfylls. Därför föreskrivs det i 2 mom. att den lokala enheten inte är skyldig att ordna avbytar-service om lantbruksföretagaren inte ger avbytarens arbetsgivare eller en representant för denna möjlighet att besöka lantbruksföretaget för kontroller av avbytarens säkerhet i arbetet. Representant för den lokala enheten kan i praktiken vara bl.a. en representant för en kommun som fungerar som lokal enhet om representanten hör till den lokala enhetens förvaltningspersonal (t.ex. kommunens arbetarskyddschef) eller lantbruksavbytarens arbetarskyddsfullmäktige. Lantbruksföretagaren anses inte tillåta besök också i sådana situationer där t.ex. en annan lantbruksföretagare på gården inte tillåter besök.

En representant för den lokala enheten kan behöva besöka gården också i andra situationer än sådana som gäller säkerheten i arbetet. Behovet kan uppkomma redan då avbytar-service planeras eller då avbytaruppgifterna fastställs. Andra omständigheter som hänför sig till arbetsledningen och ordnandet av avbytar-service, t.ex. faktorer som gäller avbytarens yrkesskicklighet, kan innebära att det behövs besök vid lantbruksföretaget också under tiden för avbytar-service som ordnas av den lokala enheten. Därför föreskrivs det i den föreslagna paragrafen att en lantbruksföretagare som anlitar tjänster som ordnas av en lokal enhet ska ge den lokala enhetens representant och avbytarens arbetsgivares representant möjlighet också till sådana kontrollbesök på gården som gäller ordnandet av avbytar-service och arbetsledningen. Om inte lantbruksföretagaren tillåter detta, är den lokala enheten enligt förslaget inte skyldig att ordna avbytar-service.

Den lokala enhetens eller arbetsgivarens representant ska i den utsträckning det är möjligt meddela företagaren sitt besök på förhand, men företagaren ska tillåta gårdsbesök i situationer enligt paragrafen i fråga också utan någon särskild förhandsanmälan. Bland annat arbetarskyddstillsynen och arbetsledningen kan kräva ett snabbt besök på företaget som inte meddelas på förhand. En förutsättning för gårdsbesök som inte anmäls på förhand är emellertid att gården har avbytar-service eller att lantbruksföretagaren är på plats.

Om lantbruksföretagets förhållanden inte uppfyller de krav som ställts på säkerheten i arbete i fråga om avbytararbetet, kan den lokala enheten enligt den föreslagna paragrafen vägra att ordna avbytar-service på gården tills bristerna har avhjälpits. Arbetsgivaren är med stöd av arbetarskyddslagen skyldig att utreda, identifiera och bedöma riskerna i arbetet. Arbetsgivaren eller dennes representant ansvarar för sina arbetstagares säkerhet i arbetet och bedömer säkerheten i arbetet i enlighet med kraven i arbetarskyddslagen. Arbetsgivaren eller dennes representant kan utnyttja bl.a. kommunens eller den lokala enhetens egen arbetarskyddsfullmäktige eller arbetarskyddschefs sakkunnighet vid bedömningen av säkerheten i arbetet och be om råd inom regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskyddet.

I 34 § i förvaltningslagen föreskrivs det om hörande av part. Innan ett ärende avgörs ska en part ges tillfälle att framföra sin åsikt om ärendet och avge sin förklaring med anledning av sådana yrkanden och sådan utredning som kan inverka på hur ärendet kommer att avgöras. I 34 § 2 mom. i förvaltningslagen föreskrivs det om situationer där ett ärende får avgöras utan att en part hörs. Enligt 4 punkten i det nämnda momentet får ett ärende avgöras utan att en part hörs, om hörandet kan äventyra syftet med beslutet eller om det dröjsmål som hörandet medför i behandlingen av ärendet orsakar betydande skada för människors hälsa, den allmänna säkerheten eller miljön.

Om en situation enligt 2 mom. i den föreslagna bestämmelsen uppkommer på så sätt att den lokala enheten inte har tid att höra lantbruksföretagaren innan det beslut som avses i det föreslagna 3 mom. måste fattas, kan den lokala enheten fatta beslut om att vägra ordna avbytar-service utan hörande med stöd av 34 § 2 mom. 4 punkten i förvaltningslagen. Exempel på en sådan situation är när behandlingen av ett ärende som uppkommer till följd av hörandet drar ut på tiden och detta orsakar betydande men för avbytarens hälsa eller säkerhet. Dessutom kan beslutet i enlighet med 43 § 2 mom. i förvaltningslagen fattas muntligen. I enlighet med 43 § 3 mom. i förvaltningslagen ska ett muntligt beslut utan dröjsmål också ges skriftligen.

Enligt propositionen ska den lokala enheten fatta ett överklagbart förvaltningsbeslut om saken i enlighet med förvaltningslagen. I sista hand avgör förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen huruvida grunderna för att vägra ordna avbytar-service har varit tillräckliga. Företagaren kan också avhjälpa de brister som konstaterats och ansöka på nytt om avbytar-service.

Om företagaren inte tillåter sådana gårdsbesök som avses i denna paragraf eller inte avhjälper brister som konstaterats i fråga om säkerheten i arbetet, har han eller hon dock möjlighet att ansöka om avbyttjänst som företagaren själv ordnar på det sätt som föreskrivs i 23 § i lagen.

1.2 Lag om avbytar-service för pälsdjursuppfödare

3 §. Villkor för avbytar-service. I paragrafens 2 mom. 2 punkt föreslås ett tillägg om att arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna ska vara en sådan förmån som utgör hinder för möjligheten till avbytar-service. Förmåner som utgör hinder är enligt förslaget också motsvarande förmåner enligt lagar som föregår de lagar som nämns i bestämmelsen, t.ex. full invalidpension som beviljats med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension. Motsvarande förmåner enligt de tidigare arbetspensionslagarna utgör hinder eftersom lagen enligt lagen om införande av varje gällande arbetspensionslag också ska tillämpas på pensioner som beviljats med stöd av den tidigare lagen. I övrigt motsvarar paragrafen den gällande paragrafen.

12 a §. Avbytarens säkerhet i arbetet och arbetsledning. Paragrafen överensstämmer i huvudsak med 16 § i lagförslaget om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare. Till denna del hänvisas det till detaljmotiveringen för den paragrafen. Paragrafen skiljer sig från den motsvarande paragrafen för lantbruksföretagare endast till den delen att det för pälsdjursuppfödarnas del inte fogas någon bestämmelse till paragrafen om skyldighet att sörja för säkerheten i arbete innan avbytar-service inleds. Detta beror på att en motsvarande bestämmelse redan ingår i 12 § i lagen, där det föreskrivs om pälsdjursuppfödarens åtgärder före en avbyttjänst.

16 §. Tidpunkten för avbytar-service som den lokala enheten ordnar. Vid anlitandet av avbytar-service som den lokala enheten ordnar ska förslag om tidpunkterna för semester lämnas genom en sådan skriftlig ansökan som avses i 13 §, dvs. före utgången av oktober det kalenderår som föregår det år under vilket avbytar-service tas emot. Vid riksdagsbehandlingen av regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare och av lagen om avbytar-service för pälsdjursuppfödare (RP 112/2015 rd) ansågs det av skälighetsskäl att lantbruksföretagaren bör kunna komplettera eller ändra sin ansökan angående semestertidpunkten också efter att tidsfristen för ansökan om avbytar-service har gått ut. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att det motsvarar bestämmelsen gällande lantbruksföretagare. I propositionen föreslås det att det förslag som berör semester ska göras senast två månader före den planerade tidpunkten för avbyttjänsten och att förslaget ska kunna ges muntligen.

I övrigt motsvarar paragrafen den gällande paragrafen.

1.3 Lagen om vikariehjälp för renskötare

4 §. Förutsättningar för erhållande av vikariehjälp. I paragrafens 2 mom. föreslås ett tillägg om att arbetslivspension enligt arbetspensionslagarna ska vara en sådan förmån som utgör hinder för möjligheten till vikariehjälp. Förmåner som utgör hinder är enligt förslaget också motsvarande förmåner enligt lagar som föregår de lagar som nämns i bestämmelsen, t.ex. full invalidpension som beviljats med stöd av lagen om pension för lantbruksföretagare eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension. Motsvarande förmåner enligt de tidigare arbetspensionslagarna utgör hinder eftersom lagen enligt lagen om införande av varje gällande arbetspensionslag också ska tillämpas på pensioner som beviljats med stöd av den tidigare lagen. I övrigt motsvarar paragrafen den gällande paragrafen.

2 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2017.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996) 3 §, sådan den lyder i lag 1663/2015, samt
fogas till lagen, i stället för den genom lag 1663/2015 upphävda 16 §, en ny 16 § som följer:

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på en lantbruksföretagare

1) som varit skyldig att teckna en försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och har försäkringen för sitt lantbruksföretag i kraft,

2) vars lantbruksföretag bedriver husdjursproduktion som omfattar minst sex husdjursenheter vid tidpunkten för avbytar-service,

3) som inte får full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslivspension enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller olycksfallspension som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), och som har beviljats på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959 eller 460/2016),

4) vars lantbruksföretag är ett sådant mikroföretag eller litet eller medelstort företag som avses i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan *gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn*,

5) vars lantbruksföretag inte är ett i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn avsett företag i svårigheter, och

6) vars lantbruksföretag inte är föremål för ett återbetalningskrav till följd av ett kommissionsbeslut om att ett stöd är olagligt och oförenligt med den inre marknaden eller, om lantbruksföretaget varit föremål för ett återbetalningskrav, på det villkoret att fordran har betalats.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten tillämpas lagen också på en lantbruksföretagare som är en i 3 § 1 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd person som i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 mom. 1 punkten.

En husdjursenhet som avses i 1 mom. 2 punkten bestäms för olika djurarter på grundval av den arbetsmängd som skötseln av husdjuren inom respektive djurart ger upphov till. Närmare bestämmelser om hur husdjursenheterna bestäms utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Avbytarens säkerhet i arbetet och arbetsledning

En lantbruksföretagare som anlitar den avbytarsservice som ordnas av en lokal enhet ska innan avbytarsservicen inleds och under tiden för avbytarsservicen se till att lantbruksföretagets förhållanden uppfyller de krav som säkerheten i arbetet ställer i fråga om avbytararbetet.

En lantbruksföretagare som anlitar avbytarsservice som ordnas av en lokal enhet ska i samarbete med den lokala enheten verka för att garantera säkerheten i avbytararbetet. Den lokala enheten är inte skyldig att ordna avbytarsservice om

1) lantbruksföretagaren inte tillåter att en representant för den lokala enheten besöker lantbruksföretaget i anslutning till ordnandet av avbytarsservice,

2) lantbruksföretagaren inte tillåter att en representant för den lokala enheten, avbytarens arbetsgivare eller arbetsgivarens representant besöker lantbruksföretaget med anledning av arbetsledningen eller kontroller av avbytarens säkerhet i arbetet,

3) lantbruksföretagets förhållanden inte uppfyller de krav som ställts på säkerheten i avbytararbetet.

Om den lokala enheten vägrar ordna avbytarsservice med anledning av det som avses i 2 mom. ska enheten fatta ett beslut enligt 11 §.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare (1264/2009) 3 och 16 §, sådana de
lyder i lag 1664/2015, samt
fogas till lagen en ny 12 a § som följer:

3 §

Villkor för avbytarservice

Avbytarservice ordnas för en pälsdjursuppfödare som har en betydande uppgiftsandel av de dagliga göromål som hör till skötseln av pälsdjuren. Inom pälsdjursuppfödningen på pälsfarmen ska det finnas minst sex djurenheter vid tidpunkten för avbyttjänsten.

Villkor för avbytarservice är att

1) pälsdjursuppfödaren har haft i 2 § 2 punkten avsedd försäkring i kraft minst fyra månader utan avbrott,

2) pälsdjursuppfödaren vid tidpunkten för avbyttjänsten inte får full invalidpension som beviljats tills vidare enligt en lag som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslivspension som beviljats enligt en sådan lag,

3) pälsdjursuppfödarens pälsfarm är ett sådant mikroföretag eller litet eller medelstort företag som avses i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn,

4) pälsdjursuppfödarens pälsfarm inte är ett sådant företag i svårigheter som avses i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn samt

5) pälsdjursuppfödarens pälsfarm inte är föremål för ett återbetalningskrav till följd av ett kommissionsbeslut om att ett stöd är olagligt och oförenligt med den inre marknaden eller, om pälsfarmen varit föremål för ett återbetalningskrav, att fordran har betalats.

2 kap.

Närmare bestämmelser om avbyttjänster som en lokal enhet ordnar

12 a §

Avbytarens säkerhet i arbetet och arbetsledning

En pälsdjursuppfödare som anlitar den avbytarservice som ordnas av en lokal enhet ska under tiden för avbytarservicen se till att förhållandena på pälsfarmen uppfyller de krav som säkerheten i arbetet ställer i fråga om avbyttarbete.

En pälsdjursuppfödare som anlitar avbytarservice som ordnas av en lokal enhet ska i samarbete med den lokala enheten verka för att garantera säkerheten i avbyttarbete. Den lokala enheten är inte skyldig att ordna avbytarservice om

- 1) pälsdjursuppfödaren inte tillåter att en representant för den lokala enheten besöker pälsfarmen i anslutning till ordnandet av avbytar-service,
 - 2) pälsdjursuppfödaren inte tillåter att en representant för den lokala enheten, avbytarens arbetsgivare och arbetsgivarens representant besöker pälsfarmen med anledning av arbetsledningen eller kontroller av avbytarens säkerhet i arbetet,
 - 3) pälsfarmens förhållanden inte uppfyller de krav som ställts på säkerheten i avbytararbetet.
- Om den lokala enheten vägrar ordna avbytar-service med anledning av det som avses i 2 mom. ska enheten fatta ett beslut enligt 18 §.

16 §

Tidpunkten för avbytar-service som ordnas av den lokala enheten

Pälsdjursuppfödare som anlitar avbytar-service som ordnas av en lokal enhet ska lämna ett förslag gällande tidpunkten för avbytar-servicen till den lokala enheten i ett så tidigt skede som möjligt. Förslaget om semester ska dock lämnas pälsfarmsvis senast två månader före den planerade tidpunkten för avbytar-servicen.

Om den lokala enheten inte kan ordna avbytar-servicen vid den tidpunkt pälsdjursuppfödaren föreslår, ska enheten ge honom eller henne möjlighet att föreslå en ny tidpunkt. Den lokala enheten ska fastställa tidpunkten för avbytar-servicen och meddela pälsdjursuppfödaren om den i ett så tidigt skede som möjligt. Tidpunkten för en semester ska dock meddelas senast en månad innan semestern börjar, om inte pälsdjursuppfödaren samtycker till en kortare anmälningstid.

Om pälsdjursuppfödaren på grund av sjukdom eller annan godtagbar orsak inte kunnat hålla sin semester vid den tidpunkt som den lokala enheten fastställt, kan den lokala enheten helt eller delvis framskjuta semestern till en senare tidpunkt under samma år. En semester kan även framskjutas att hållas före utgången av april året därpå om detta är möjligt inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten för det föregående året. Uppfödaren ska göra en skriftlig framställan till den lokala enheten om överföring av semester före utgången av det år under vilket semestern inte kunde hållas.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om vikariehjälp för renskötare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vikariehjälp för renskötare (1238/2014) 4 § som följer:

4 §

Förutsättningar för erhållande av vikariehjälp

En renskötare kan få vikariehjälp enligt denna lag, om behovet av vikariehjälp orsakats av renskötarens arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. Arbetsoförmågan ska visas med ett intyg av en läkare, sjukskötare eller hälsovårdare till den del antalet vikariehjälpdagar per kalenderår överskrider sju dagar.

Förutsättningarna för att få vikariehjälp uppfylls inte om renskötaren vid den tidpunkt vikariehjälp utförs, i enlighet med en lag som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) får full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension eller arbetslivspension.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 15 september 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila

1.

Lag

om ändring av lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytar-service för lantbruksföretagare (1231/1996) 3 §, sådan paragrafen lyder i lag 1663/2015, samt
fogas till lagen, i stället för den genom lag 1663/2015 upphävda 16 §, en ny 16 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på en lantbruksföretagare

1) som varit skyldig att teckna en försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och har försäkringen för sitt lantbruksföretag i kraft,

2) vars lantbruksföretag bedriver husdjursproduktion som omfattar minst sex husdjursenheter vid tidpunkten för avbytar-service,

3) som inte får full invalidpension som beviljats tills vidare eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller olycksfallspension som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), och som har beviljats på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959),

4) vars lantbruksföretag är ett sådant mikroföretag eller litet eller medelstort företag som avses i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssek-

Föreslagen lydelse

3 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på en lantbruksföretagare

1) som varit skyldig att teckna en försäkring som avses i 10 § i lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006) och har försäkringen för sitt lantbruksföretag i kraft,

2) vars lantbruksföretag bedriver husdjursproduktion som omfattar minst sex husdjursenheter vid tidpunkten för avbytar-service,

3) som inte får full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension *eller arbetslivspension* enligt någon av de lagar som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller olycksfallspension som avses i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015) eller lagen om lantbruksföretagares olycksfall i arbetet och yrkessjukdomar (873/2015), och som har beviljats på grund av att arbetsförmågan är nedsatt med minst 60 procent, eller motsvarande ersättning enligt trafikförsäkringslagen (279/1959 *eller 460/2016*),

4) vars lantbruksföretag är ett sådant mikroföretag eller litet eller medelstort företag som avses i kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssek-

Gällande lydelse

torn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan *gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn*,

5) vars lantbruksföretag inte är ett i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn avsett företag i svårigheter, och

6) vars lantbruksföretag inte är föremål för ett återbetalningskrav till följd av ett kommissionsbeslut om att ett stöd är olagligt och oförenligt med den inre marknaden eller, om lantbruksföretaget varit föremål för ett återbetalningskrav, krävs det att fordran är betald.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten tillämpas lagen också på en lantbruksföretagare som är en i 3 § 1 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd person som i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 mom. 1 punkten.

En husdjursenhet som avses i 1 mom. 2 punkten bestäms för olika djurarter på grundval av den arbetsmängd som skötseln av husdjuren inom respektive djurart ger upphov till. Närmare bestämmelser om hur husdjursenheterna bestäms utfärdas genom förordning av statsrådet.

Föreslagen lydelse

torn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan *gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn*,

5) vars lantbruksföretag inte är ett i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn avsett företag i svårigheter, och

6) vars lantbruksföretag inte är föremål för ett återbetalningskrav till följd av ett kommissionsbeslut om att ett stöd är olagligt och oförenligt med den inre marknaden eller, om lantbruksföretaget varit föremål för ett återbetalningskrav, på det villkoret att fordran har betalats.

Trots vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten tillämpas lagen också på en lantbruksföretagare som är en i 3 § 1 punkten i lagen om pension för lantbruksföretagare avsedd person som i fråga om andra villkor än åldern uppfyller villkoren för försäkring enligt 1 mom. 1 punkten.

En husdjursenhet som avses i 1 mom. 2 punkten bestäms för olika djurarter på grundval av den arbetsmängd som skötseln av husdjuren inom respektive djurart ger upphov till. Närmare bestämmelser om hur husdjursenheterna bestäms utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 §

Avbytarens säkerhet i arbetet och arbetsledning

En lantbruksföretagare som anlitar den avbytar-service som ordnas av en lokal enhet ska innan avbytar-servicen inleds och under tiden för avbytar-servicen se till att lantbruks-företagets förhållanden uppfyller de krav som säkerheten i arbetet ställer i fråga om avbytararbetet.

En lantbruksföretagare som anlitar avbytar-service som ordnas av en lokal enhet ska i samarbete med den lokala enheten verka för att garantera säkerheten i avbytararbetet. Den lokala enheten är inte skyldig att ordna avbytar-service om

1) lantbruksföretagaren inte tillåter att en representant för den lokala enheten besöker lantbruksföretaget i anslutning till ordnandet av avbytar-service,

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2) lantbruksföretagaren inte tillåter att en representant för den lokala enheten, avbytarens arbetsgivare eller arbetsgivarens representant besöker lantbruksföretaget med anledning av arbetsledningen eller kontroller av avbytarens säkerhet i arbetet,

3) lantbruksföretagets förhållanden inte uppfyller de krav som ställts på säkerheten i avbytararbetet.

Om den lokala enheten vägrar ordna avbytar-service med anledning av det som avses i 2 mom. ska enheten fatta ett beslut enligt 11 §.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om avbytarservice för pälsdjursuppfödare (1264/2009) 3 och 16 §, sådana de
lyder i lag 1664/2015, samt
fogas till lagen en ny 12 a § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Villkor för avbytarservice

Avbytarservice ordnas för en pälsdjursuppfödare som har en betydande uppgiftsandel av de dagliga göromål som hör till skötseln av pälsdjuren. Inom pälsdjursuppfödningen på pälsfarmen ska det finnas minst sex djurenheter vid tidpunkten för avbytartjänsten.

Villkor för avbytarservice är att

1) pälsdjursuppfödaren har haft i 2 § 2 punkten avsedd försäkring i kraft minst fyra månader utan avbrott,

2) pälsdjursuppfödaren vid tidpunkten för avbytartjänsten inte får full invalidpension som beviljats tills vidare enligt en lag som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagarare (395/2006) eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension och som beviljats enligt en sådan lag,

3) pälsdjursuppfödarens pälsfarm är ett sådant mikroföretag eller litet eller medelstort företag som avses i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn,

4) pälsdjursuppfödarens pälsfarm inte är ett sådant företag i svårigheter som avses i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn samt

5) pälsdjursuppfödarens pälsfarm inte är föremål för ett återbetalningskrav till följd av ett kommissionsbeslut om att ett stöd är olagligt och oförenligt med den inre marknaden

Föreslagen lydelse

3 §

Villkor för avbytarservice

Avbytarservice ordnas för en pälsdjursuppfödare som har en betydande uppgiftsandel av de dagliga göromål som hör till skötseln av pälsdjuren. Inom pälsdjursuppfödningen på pälsfarmen ska det finnas minst sex djurenheter vid tidpunkten för avbytartjänsten.

Villkor för avbytarservice är att

1) pälsdjursuppfödaren har haft i 2 § 2 punkten avsedd försäkring i kraft minst fyra månader utan avbrott,

2) pälsdjursuppfödaren vid tidpunkten för avbytartjänsten inte får full invalidpension som beviljats tills vidare enligt en lag som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagarare (395/2006) eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension *eller arbetslivspension* som beviljats enligt en sådan lag,

3) pälsdjursuppfödarens pälsfarm är ett sådant mikroföretag eller litet eller medelstort företag som avses i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn,

4) pälsdjursuppfödarens pälsfarm inte är ett sådant företag i svårigheter som avses i gruppundantagsförordningen för jordbrukssektorn samt

5) pälsdjursuppfödarens pälsfarm inte är föremål för ett återbetalningskrav till följd av ett kommissionsbeslut om att ett stöd är olagligt och oförenligt med den inre marknaden

Gällande lydelse

eller, om pälsfarmen varit föremål för ett återbetalningskrav, att fordran har betalats.

Föreslagen lydelse

eller, om pälsfarmen varit föremål för ett återbetalningskrav, att fordran har betalats.

2 kap.

Närmare bestämmelser om avbytartjänster som en lokal enhet ordnar

12 a §

Avbytarens säkerhet i arbetet och arbetsledning

En pälsdjursuppfödare som anlitar den avbytarservice som ordnas av en lokal enhet ska under tiden för avbytarservicen se till att förhållandena på pälsfarmen uppfyller de krav som säkerheten i arbetet ställer i fråga om avbytararbetet.

En pälsdjursuppfödare som anlitar avbytarservice som ordnas av en lokal enhet ska i samarbete med den lokala enheten verka för att garantera säkerheten i avbytararbetet. Den lokala enheten är inte skyldig att ordna avbytarservice om

1) pälsdjursuppfödaren inte tillåter att en representant för den lokala enheten besöker pälsfarmen i anslutning till ordnandet av avbytarservice,

2) pälsdjursuppfödaren inte tillåter att en representant för den lokala enheten, avbytarens arbetsgivare och arbetsgivarens representant besöker pälsfarmen med anledning av arbetsledningen eller kontroller av avbytarens säkerhet i arbetet,

3) pälsfarmens förhållanden inte uppfyller de krav som ställts på säkerheten i avbytararbetet.

Om den lokala enheten vägrar ordna avbytarservice med anledning av det som avses i 2 mom. ska enheten fatta ett beslut enligt 18 §.

16 §

Tidpunkten för avbytarservice som ordnas av den lokala enheten

Pälsdjursuppfödare som anlitar avbytarservice som en lokal enhet ordnar ska pälsfarmsvis lämna ett skriftligt förslag om tid-

16 §

Tidpunkten för avbytarservice som ordnas av den lokala enheten

Pälsdjursuppfödare som anlitar avbytarservice som ordnas av en lokal enhet ska lämna ett förslag gällande tidpunkten för av-

Gällande lydelse

punkterna för semestern genom en sådan ansökan som avses i 13 §. Förslag som gäller tidpunkten för extraledighet ska lämnas till den lokala enheten i ett så tidigt skede som möjligt.

Om den lokala enheten inte kan ordna avbytartjänsten vid den tidpunkt pälstdjursuppfödaren föreslår ska enheten ge honom eller henne möjlighet att föreslå en ny tidpunkt. Den lokala enheten ska fastställa tidpunkten för avbytartjänsten och meddela pälstdjursuppfödaren om den i ett så tidigt skede som möjligt. Tidpunkten för en semester ska meddelas senast en månad innan semestern börjar, om inte pälstdjursuppfödaren samtycker till en kortare anmälningstid.

Om pälstdjursuppfödaren på grund av sjukdom eller annan godtagbar orsak inte kunnat hålla sin semester vid den tidpunkt som den lokala enheten fastställt, kan semestern helt eller delvis framskjutas till en senare tidpunkt under samma år. En semester kan även framskjutas att hållas före utgången av april året därpå om detta är möjligt inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten för det föregående året. Uppfödaren ska göra en skriftlig framställan om överföring av semester till den lokala enheten före utgången av det år under vilket semestern inte kunde hållas.

Föreslagen lydelse

byttarservicen till den lokala enheten i ett så tidigt skede som möjligt. Förslaget om semester ska dock lämnas pälsfarmsvis senast två månader före den planerade tidpunkten för avbyttarservicen.

Om den lokala enheten inte kan ordna avbytarservicen vid den tidpunkt pälstdjursuppfödaren föreslår, ska enheten ge honom eller henne möjlighet att föreslå en ny tidpunkt. Den lokala enheten ska fastställa tidpunkten för avbytarservicen och meddela pälstdjursuppfödaren om den i ett så tidigt skede som möjligt. Tidpunkten för en semester ska dock meddelas senast en månad innan semestern börjar, om inte pälstdjursuppfödaren samtycker till en kortare anmälningstid.

Om pälstdjursuppfödaren på grund av sjukdom eller annan godtagbar orsak inte kunnat hålla sin semester vid den tidpunkt som den lokala enheten fastställt, kan den lokala enheten helt eller delvis framskjuta semestern till en senare tidpunkt under samma år. En semester kan även framskjutas att hållas före utgången av april året därpå om detta är möjligt inom ramen för det anslag som anvisats i statsbudgeten för det föregående året. Uppfödaren ska göra en skriftlig framställan till den lokala enheten om överföring av semester före utgången av det år under vilket semestern inte kunde hållas.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om vikariehjälp för renskötare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om vikariehjälp för renskötare (1238/2014) 4 § som följer:

Gällande lydelse

4 §

Förutsättningar för erhållande av vikariehjälp

En renskötare kan få vikariehjälp enligt denna lag, om behovet av vikariehjälp orsakats av renskötarens arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. Arbetsoförmågan ska visas med ett intyg av en läkare, sjukskötare eller hälsovårdare till den del antalet vikariehjälpdagar per kalenderår överstiger sju dagar.

Förutsättningarna för att få vikariehjälp uppfylls inte om renskötaren vid den tidpunkt vikariehjälp utförs, i enlighet med en lag som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) eller i lagar om införande av dem får full invalidpension som beviljats tills vidare eller rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension.

Föreslagen lydelse

4 §

Förutsättningar för erhållande av vikariehjälp

En renskötare kan få vikariehjälp enligt denna lag, om behovet av vikariehjälp orsakats av renskötarens arbetsoförmåga till följd av sjukdom eller olycksfall. Arbetsoförmågan ska visas med ett intyg av en läkare, sjukskötare eller hälsovårdare till den del antalet vikariehjälpdagar per kalenderår överstiger sju dagar.

Förutsättningarna för att få vikariehjälp uppfylls inte om renskötaren vid den tidpunkt vikariehjälp utförs, i enlighet med en lag som nämns i 3 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006) får full invalidpension som beviljats tills vidare, rehabiliteringsstöd som motsvarar full invalidpension *eller arbetslivspension*.

Denna lag träder i kraft den 20 .